

GORICA

(Zjutranje izdanje.)

Izhaja vsak torek in soboto v tednu ob 11. uri popoldne za mesto ter ob 3. uri popoldne za deželo.

Stane po pošti prejemati ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K., polletno 4 K. in četrtletno 2 K.

Prodaja se v Gorici v tobakarnah Schwarz v Šolskih ulicah in Jellersitz v Nunskih ulicah po 8 vin.

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v «Narodni tiskarni», ulica Veturiali h. št. 9.

Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo «Gorice». Oglasi se računijo po petivrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računijo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska „Narodna tiskarna“ (odgov. J. Marušič).

Na obzorju svetovne politike.

Ozrmo se enkrat z našega lokalno-političnega pozorišča na pozorišče svetovne politike, da vidimo, kako se kaj razvija početkom novega stoletja velika svetovna politika in pa, ali imamo na istej tudi mi Slovenci kak svoj delež ali ne.

Za v prvo nas zanima vedeti, v kakem razmerju se nahaja država, v kateri živimo, napram drugim velevlastim na evropskem ozemlju. Avstrija, dasi v svojem notranjem dokaj razburjena po narodnostnih in socialnih nepravilnostih, je na zunaj vsaj navidez z vsemi sosednimi državami, dejali bi lahko, v najboljših prijateljskih odnošajih, tako, da za bližnjo bodočnost vsaj ni strahu, da bomo zapleteni v kako vojno. Nasproti Italiji in Nemčiji stojimo na stališču, ki ga predpisuje trozveza in katero stališče strogo varujejo — poklicani avstrijski krogi; enako „dobro razmerje“ vlada mej Avstrijo in Rusijo, dasi se, po zatrdilih ruskih listov, nekaj ruši v avstro-ruskem dogovoru glede politike na Balkanu, kjer so se pod avstro-ogersko upravo v Bosni in Hercegovini razvili neki gospodarsko-politični odnošaji, ki ne odgovarjajo v polnem obsegu programu ruske, tudi izvenruske Slovane dotikajoče se politike; pod upravo Avstro-Ogerske se pripravljata namreč v okupiranih deželah nek gospodarsko-političen preobrat, ob katerem bi utegnil biti izigran obstanek hrvatskega naroda v teh pokrajinah, izigran na špekulativne elemente neslovanske narodnosti, naseljujoče se v Bosni-Hercegovini. Te dogodke paznim očesom zasleduje ruska politika in radi tega obstoji nevarnost, da bi se razmere na Balkanu ne zasukale neugodno za politiko naše države prej ali slej.

V najnovšem času se vršijo mej Bolgarijo in Rumunijo neka nesoglasja, ki bi lahko dovedla do nevarnega konflikta in v kateri zadevi utegne v nekem oziru sodelovati tudi naše vnanje ministertvo. Kajti baš minul teden je potoval rumunski ministerski predsednik Carp zajedno v Berlin in na Dunaju. O namenu tega potovanja se govori, da želi Rumunija, katere politična struja teče vspretno z nemško evropsko politiko, pristopiti k trozvezi in iskati pri Avstro-Ogerski in Prusiji pomoči v slučaju krva-

vega spora z Bolgarijo v macedonskem vprašanju, vendar pa je gotovo, da naša državna politika ostane strogo v mejah prijateljskih odnošajev tudi do onih činiteljev, proti katerim bi utegnila Rumunija vsled svojih političnih ciljev iskati zaveznitva i pri Avstro-Ogerski.

V uprav pristrčnih razmerah pa se nahaja naša vnanja politika nasproti Franciji in bi skoro lahko trdili, da nas ž njo vežejo že skoraj jednake politične usode, ki pretijo jedni kakor drugi državi — z državnim bankerotom. Kajti tako v Avstriji kakor i v Francozki se prizadevajo državnemu obstanku sovražni faktorji, da bi dovedli notranji državni organizem do razpada, polastivši se potem mastnega plena; v obeh državah se množijo razporni elementje, ki razdirajo slovo v narodih in kateri elementje dobivajo pouk za svoje nastopanje naravnost iz — Berolina.

Da se ta resnica nanaša v istej meri na Francijo kakor se nanaša i na Avstrijo, o tem govori izborni francozki publicist Chéradem, ki pravi v svojem v listu „L'Eclair“ objavljenem članku mej drugem: „Nemčiji je ležeče na tem, da pride v notranjem Francozke do velikih domačih nemirov in razporov, zato, da bi bile Franciji doma zvezane roke in bi ne mogla gojiti svoje ideje masčevanja zaradi izgub v vojni leta 1870—71, mej tem pa da bi se vršila ostala evropska politika na škodo Francije prav tako, kakor hoče diplomacija nemškega cesarja“.

Kako resnično govori Chéradem, to spričujejo baš dogodki, ki se vrše sedaj v francozki poslanski zbornici. Kajti v tem ljudskem zastopu so povzdignili svoj glas proti krščanskim zavodom v Franciji baš oni elementje, ki soglašajo z nemško vnanjo politiko. Sedanja francozka vlada je popolnoma v tiru te politike in ker vzgaja v Franciji Cerkev narodni ponos francozkega naroda in armade, radi tega je usodepoln korak francozke vlade, da bi se naj zaplenilo premoženje krščanskih zavodov. Poleg tega dejstva pa je v Franciji še mnogo ljudij, ki javno nastopajo proti rusko-francozki zvezi, katera zveza je seveda trn v peti nemški politiki.

Ali kako se baš Rusija zaveda svoje velike naloge ne le kot zaveznica Francije, marveč tudi na vse strani v očigled

obstoječim odnošajem, sledi najbolje iz nekega članka ki ga je nedavno objavil ruski list „Svět“, ki pravi: „Nam se očita z jedne strani, da se premalo oziramo na svoje slovanske brate v Evropi in da preveč težimo po politiki v Aziji; ali tu je samo jeden odgovor: Rusija se mora za časa zavarovati na daljnem. Vzroku, da bodé imela potem proste roke v Evropi, ko nastopi oni trenotek, ki se kakor črn oblak pripravlja ondi v Berlinu“.

Vidi se torej, da je baš nemška svetovna politika oni faktor, ki spravlja v stalno nevarnost evropski mir in je popolnoma verjetno, da ta politika meri tudi na to, da bi, kakor govore poročila, Nemčija na svojo roko rada onemogočila Rusiji na Vzroku njene operacije za varstvo njenih evropskih interesov. O tem priča najbolj samostojno in nasproti Rusiji prezirljivo nastopanje nemškega generala Walderseeja na Kitajskem. Ali Rusija je mej tem sklenila tajno pogodbo s Kitajsko in Perzijo in si je zagotovila tudi svoje stališče v Afganistanu in v Indiji.

Angliji pa so takorekoč zvezane roke v Južni Afriki, kjer mora izkoristiti vse svoje moči, ako se hoče obdržati nasproti junškim Buróm, tako, da mora nehoté pustiti prosto roko Rusiji, da ista ukrene v kitajskem vprašanju, kar je njenim interesom ondi najprimerneje.

Proti Rusiji kuje Nemčija nevaren komplot v orientu, ker hoče vsled nemškega podpihovanja pristopiti k trozvezi tudi Turčija, stara sovražnica Rusije.

Po naštetih dejstvih bi se dalo torej sklepati, da se bliža strašna vesoljna vojna, katere cilj je v prvi vrsti obrnjen na uničenje Rusije kakor i Slovanov sploh. Ali tu nastane vprašanje: ali pa je taka vojna sploh mogoča? Odgovor na to nam daje odličen ruski državnik v francoskem časopisu „Revue des Revues“, v katerem razpravlja o posledicah mirovne konference v Haagu. Ta državnik pravi, da je Nemčija, ki se je najbolj protivila na konferenci ruskim predlogom, delala s tem proti svojim lastnim interesom, ker uprav nobena druga država nima več uzroka bati se vojne kakor Nemčija sama.

Na drugem kraju dokazuje omenjeni državnik, da kakor je utopija t. j. nemo-

goča stvar svetovni mir, enako nemogoča je tudi svetovna vojna.

V prvo se taki vojni stavijo v bran tehnične ovire. Kajti napredek v bojni tehniki je prispel že na toliko višino, da dovede s časom ad absurdum vsako vojno. V slučaju kake večje vojne bi znašali vojni stroški vsaki dan 105 milijonov frankov. Velevlasti, pripadajoče trozvezi in dvozvezi, ki so pred nemško-francozko vojno sestavile skupno 5 milijonov mož, sestavljajo danes 17 milijonov vojakov. Mobilizacija take mase vojaštva je naravnost nemogoča, ker bi na bojišču zavladale strašne težave premikanja bojnih čet itd. Kaka glavna bitka pa bi zavzemala prostor, o čegar velikosti niti ni pojma in kaj še tehnika modernega orožja!

Vse te in mnoge druge okolnosti izključujejo svetovno vojno, katere bi se potemtakem ne bilo bati. Ako pa se tudi ni bati velike svetovne vojne, pa ni manj nevarna zlasti manjšim narodom nekrvava gospodarska vojna, na katere posledicah trpi tudi naš mali slovenski narod. Kajti baš ta vojna, katero vodi v naši državi trozvezna politika, uničuje s svojim orožjem pogoje našemu obstanku in proti tej vojni se moramo postaviti v bran vsi z družinimi močmi.

Dopisi.

Iz Cerkna. — Ubogi jaz Blaž! Nisem mislil, da si pridobim z romanjem v Rim take prijaznosti „narodno-napredne“ stranke, da postanem tako imeniten mož v „Sočinem“ uredništvu. V prvo so me obdžljili, da sem ukradel prešiča. Dokazalo se je nasprotno, in sicer, da ga je ukradel „narodni naprednjak“. A odpustiti mi niso mogli, da ga nisem ukradel jaz, ker se je vendar tako lepo slišalo in bralo, da mi je pomagal ukradeni prešič — v Rim. Zato pa iščimo druge priloznosti, da udarimo po Blažu. No, volitve so imo tako dale, kakor so mislili. Predzadnji „Soča“ me je počastila s celim odstavkom. Pravi mi k a m e l e o n. Jaz sicer kot priprost kmet ne poznam te zverine, a pravijo o njej, da izpreminja „farbo“. Res, „izpremenil“ sem jo tudi jaz, a upam in gotov sem, da na b o l j š o stran. Bil sem poprej

„No vidite! Zato ne hodim v cerkev; saj si lahko sam zapojem doma. Dobro vem, da je danes cvetnica; ali nisem šel k pasijonu v cerkev — saj ga znam itak na pamet. Zares ne vem, zakaj pa vi hodite v cerkev“.

Krčmar se odkašlja v zadregi ter se obrne k oknu in reče: „Lejte, lejte, tam se pelje g. R... In nove konje ima! Salamina, to ste živalici!“

Robavs priskoči k oknu, gleda radovedno za kočijo g. R. rudniškega posestnika in zaškripa se zobmi: „Naj bi imel jaz le 14 ur oblast v rokah, pa bi se ti ne vozil v kočiji. Hodil bi lepo peš, kakor jaz. — Ali že pride čas tudi za te!“ Nato prime vrček ter potegne krepko iz njega. „Dá, tudi za te! Ne bomo vedno sužnji, hočemo biti enkrat tudi mi — gospodje, in tudi bomo!! Saj na Ruskem se že giblje, in druge...e.e.e., tudi drugé niso same stare babe, da bi bi jih mogel razgnati kar z metlo! Dajmo času čas!“

„Robavs“, reče krčmar polglasno, „nikar ne govorite takih stvari! Pred

LISTEK.

Socijalni demokrat.

Češki: V. Kosmák.

Bilo je na cvetnico popoldne. Ljudje so šli k blagoslovu. Tedaj pa stopi kočar in rudar Robavs na pol slečen pred duri na vasi ter si trebi zobe, kakor bi bil pojedel — Bog vé koliko mesá. Razkorači se gosposki, vzame časopis iz žepa ter začne čitati. Bil je demokrat*) in je bil naročen na radikalni list „Resnica“. Takó se imenuje list s takim pravom — kakor se novošegna laž — „svoboda“ — imenuje svoboda. No, pa saj veste: kaj je liberalizem, to je: proustomišljaštvo, prostost za se, za druge pa ne.

Razveselil se je bil s tem „poučnim in plemenitim berilom“ in se tako pohvalil pred vso vasjo, da bere „cajhenge“ in da ni treba cerkve — njemu, ki je „gepildet“ („surovooolikan“). Po tem stopi v kočjo, obleče si suknjo, nabaše veliko

*) »mokrač«, ki se poteguje za ljudovladstvo.

porcelanovo dimko z dvema naslikanima kladivoma ter se napoti proti krčmi.

V cerkev ni hodil, razen včasih iz radovednosti. Govoril je: „Nedelja je dan počitka; za cerkev nemam časa“. Za krčmo pa ga je le imel. In tam ni toliko počival, ampak delal je, mnogo delal; zarés, stokrat več se je trudil, nego ljudje v cerkvi. — Robavs je govornik, in pa še, kak! V krčmi ima prvo in zadnjo besedo. In pri tem kriči, maha z rokama, da mu večkrat kar pot kaplja s čela — kakor bi delal v najglobokejšem jašku! Ali občan Robavs ni le izvrsten govornik, nego tudi mojster na kegljšču. Če je vreme ugodno, tedaj igra celó do teme in se zvija in suče pri tem tako čudno dobro, da mu kosti ne skočijo iz škripcev. Kadar se pa stemni, da ne vidi več „prvega“ (keglja), tedaj pa sede h kvartam.

To ni šala kvartati, tako kakor zna Robavs! Včasih zlasti če ima mnogo atútov (prebijačev), treska ob mizo, da se iskre delajo in mu roka pomodreje. In pa vedno puši, vedno popiva: kdor

hoče opravljati tako „delo“ (le on pravi, da „počiva“ ob nedeljah) — mora biti zdravega rodú!

Občan Robavs je torej potoval v svojo nedeljsko delavnico v krčmo. Ali tam je bilo še prazno.

„Zdravi!“ reče krčmarju. „Kakšno pa je danes pivo?“

„Pozdravljam, klanjam se, gospod Robavs“ odvrne ta prihajalcu pol uljudno, pol prijateljski. „Danes je pivo manjšik (izvrstno)! Plzensko je godlja proti temu! Kaj pa še! Plzensko ni tako sladko, kakor naše... Ali naj prinesem vrček?“

„Kaj čem z vrčkom?“ pošali se Robavs. „Ali sem mari stekleničar, da ga bom nosil na prodaj po svetu? Prinesite mi vrček piva, žejen sem. Ali mislite, da sem prišel sem sušit se — kakor polenovka ali slanik, ali zajčja koža? Nikakor ne! Žejen sem!“ zapel je posmehljivo.

„Izvrstno, haha, izvrstno!“ smejal se je krčmar. „Uprav tako je pel danes g. učitelj v cerkvi pri „pasijonu“. — Tako, tú je vrček svežega. Kako to lepo znate; kakor bi slišal njega samega!“

— pa le v občinskih rečeh — mej „čr-
nimi“ — a ne med naprednjaki — ker
takih še nisem poznal — a spoznal sem,
kje tiči poštenost in prepričanje neka-
terih „črnih“ kolovodij in zapustil sem
njih družbo. Agitiral sem tudi za volitve,
pa žalost, g. dekan mi ni dal nič. Tepci!
Ali res verjamete Blažu, katerega imate
za tako šemo, da vam bo resnico pravil,
ko vidi vaše grde namene?! Politikarji
pa uže niste. Vprašali ste me, koliko mi
je dal za agitiranje g. dekan in hitro ste
mi verjeli, ko sem se hvalil, da sem
vdobil enkrat 20, enkrat pa 10 kron.
Ali imate res Blaža za tako neumnega,
in to vi veliki in zviti politikarji, ki
menjate „farbo“ ne enkrat v življenju,
ampak celo večkrat na dan, če se
vam to zdi dobro, ki se kažete v obraz
nuncem prijatelje, po krčmah in v „Soči“
pa udrihate po njih. Resnica je, da mi
ni dal g. dekan za agitiranje ni vinarja
in to potrdim lahko s prisego. Veste,
kaj ste dosegli? Pristudili ste mi le pre-
šiče, tako, da sem prodal vse vašej
družbi. Voščim vam pa vsem, kateri jih
obirate, dober tek, ki mora biti, saj niso
ukradeni, ampak pošteno zrejani. Gabr-
ščeku pošljem pa uže enkrat eno mulco,
če se mi posreči ukrasti še enega pre-
šiča, ali pa če bo hotel, pa ga kar —
razdeliva. . . . Pozdravlja vas
Blaž.

Od Idrije. Naj vam pojasnim, g.
urednik, kako so „napredni“ učitelji ne-
vedno ljudstvo na volitvah — „farbali“.
Le čujte, govorili so tako-le: „Cesar noče
več starih poslancev, niso za nič, on hoče
nove, ki so boljši. Mi učitelji smo kmet-
ski prijatelji, ki vam dobro hočemo. Dr.
Tuma in „Modrijan“ bosta tako naredila,
da se kmetu ves davek odpiše. Grof Co-
ronini in dr. Gregorčič nista bila za nič
druzega kakor za grofe in duhovnike,
prav za prav za f. . . .

Ako bi mi učitelji agitirali za de-
želni zbor, bi delali za se; tako pa de-
lamo le za vas kmete“. No, kam so ti
napredni agitatorji cikali, ni težko uga-
niti. Žalibog, da imajo taki krivi proroki
še vedno kaj upliva s svojimi slepili na
naše ljudstvo. Na to stran bi pač bilo
potrebno, da se ljudstvo probudi in —
napreduje, da ne bode poslušalo „napred-
njaških“ čenč in jim slepo verjelo, kakor
se je zgodilo zdaj na volitvah, ko se nam
naprednjaki lahko za hrbtom smejejo, da
se damo tako nakaditi od njih. Za pri-
hodnje se bodemo tacih apostelnov znali
ogibati. Tudi smo spoznali na teh volit-
vah, da bi bilo pač najbolje, ako bi bile
tudi pri nas direktne volitve kakor na
Kranjskem. V našem županstvu n. pr. so
bili v peti in četrti kuriji volilni možje
na „Slogin“ program in sicer jednoglasno
izvoljeni, pa trije so postali — figa-možje.

Tega bi gotovo ne bilo, ako bi bile
tudi pri nas direktne tajne volitve, ker
potem bi lahko vsak volilec oddal svoj
glas po svoji vesti, nasproti pa zaupen
mož, ko je enkrat voljen, voli potem

menej sicer lahko govorite, kar hočete;
saj veste: krčmar sem, in slišim, kadar
hočem, vidim, kadar hočem — meni je
vse eno. Ali, ko bi vas slišal kdo drug,
bi lahko imel sitnosti“.

„Kaj, jaz sitnosti — meni to pra-
vite! Ali mislite, da se kaj bojim! Dobro
vem, kaj govorim; in svoje nazore si
upam zastopati pred vsem svetom! Še
en vrček! — To bilo pravo, da bi niti
govoriti ne smeli!“

„Govoriti smete“ tolaži ga krčmar,
„ali kričati ne! Kaj, da ste danes tako
nataknjen? Druge krati ne kričite tako
brzo“.

„Kaj nataknjen! Nisem! Ali vi
ne veste nič, nič ne berete; zato bi
me niti ne razumeli, ko bi vam hotel
razlagati, kaj sem bral tu črno na be-
lem. Tu potegne „Resnico“ iz žepa. Eh,
to je časnik! To je jedro! Ta zna udri-
hati! Bravo Hlastun!“

„Prosim, nikar ne kričite. Tam
gredo sosedje!“

„A kaj mi je mari zanje! Prost
občan sem kakor oni! Če nemam toliko

kakor hoče, če nima ne poštenja in ne
značaja.

Iz Dornberga. „Primorec“ štev. 1
od 4. t. m. sanja o rožicah Dornberškega
rožnega venca, o katerih pravi, da imajo
trnje in da bujno cvetejo. No, gospod P.
od „Primorca“ naj lepo pusti te „rožice“
pri miru, da bujno cvetejo na svojih
gredicah, kjer mu gotovo niso nič na
poti! On, ako je pravi in ne popačen
kristjan, mora vedeti, da ne bo izveličan
brez molitve ter da tudi ne pride v ne-
besa, ako ne bode svojih prestopkov
britko obžaloval. No, pa molitev in ob-
žalovanje prestopkov menda ni za tako
visoko živečega načelnika kakor je naš
Pepo, ki ne potrebuje ne molitve ne
krščanske pobožnosti. On in Lovre sta
tako hudo napredna, da smo vsi drugi
Dornberškovi proti njima pravcati „za-
ostali ptiči“, le Pepo in Lovre sta „rara
avis“ vsak v svojem bliščeče-naprednem
perji.

Kje pa sta to napredno perje vdo-
bila, le-tega ne moremo natančno vedeti.
Jeden od njiju si ga je nabral najbrže
pri vojakihi gori nekje za Judenburgom
ka-li, ali pa tudi v neki tovarni pri —
kosah, na katere se baje prav dobro
razume. . . . vsaj mi Dornberškovi se ne
— tako. . . . Morebiti je pa tudi to na-
prednost, ker znata tako govoriti čez g.
župnika in župana in ju blatiti. To je
gotovo — napredek, ker prej kaj tacega
nismo še poznali v Dornbergu, dasi smo
mirnejše živeli med seboj.

Ker smo drugi občinarji v tem
oziru še ostali kjer smo bili, torej
smo tudi na to stran — daleč za Pepom
in Lovretom. Ali eno je, kar nas tolaži
v teh bridkih časih, namreč to, da so štiri
družine naprednih bratov tako „na-
predne“, da premorejo vse štiri en —
kravji rep in še ta ni veliko vreden.
Stanujejo v najemu trije, drugi pa tudi
nič nimajo. Taki so, vidite dragi bralci,
naši naprednjaki in tisti „obče sposto-
vani“ gospod P. Kaj ne, saj nas ne zavirate
prav nič za nje?

Politični pregled.

Notranji položaj.

Uradna „Wiener Zeitung“
objavlja danes cesarski pa-
tent, s katerim se sklicuje dr-
žavni zbor na dan 31. t. m. —
Ministerski svet je imel v soboto popo-
ludne svoje posvetovanje, ki je trajalo
nad šest ur, kar je nekaj izvanrednega.
Predmet posvetovanja gotovo ni bilo
druzega, nego politični položaj, v kate-
rem se nahaja naša državna polovica po
dokončanih državnozbornih volitvah.

Kakor poročajo dunajski listi, pa
ni prišlo v tem ministerskem svetu
do nikakega konečnega zaključka in se
bode ministersko posvetovanje še te dni
nadaljevalo.

Razun okoli delavnega programa,
katerega se ima določiti državnemu zboru,
sukalo se je ministersko posvetovanje
najbrže tudi okolo prestolnega govora,
s katerim se otvori novi parlament. Po
mnenju raznih političnih listov moral se

polja, kaj morem za to? Nisem ga po-
dedoval, sicer bi ga imel — kakor oni!“

V tem stopi nekoliko sosedov v
sobo. Robavs je kričal še bolj: „Lahko
je nositi se po gosposko, ko je oče
skupaj spravil; ali kdor nema nič, nego
ti dve roki — temu je drugače!“

Obč. starejšina Rjavec stopi prvi v
sobo. Pogleda nasajenega Robavs, pa
reče hladno: „O tukaj ste? Gospod župan
vas čaka“.

„Kaj mi pa hoče?“

„Davek imate plačati. Vsi so že
plačali, le vi še ne“.

„Davek? Kaj, že spet? Saj sem le
oni dan plačal. Ti davki nas uničijo! Kožo
nam hočejo sleči! Kje naj pajemljemo?“

„No, saj vendar vam ni tako hudo“
smejalo se je starejšina. „V krčmi ste
vedno prvi, tu imate prvo besede, in
poslednji odidete: če imate za to, imel
boste tudi za davke“.

„Gospod krčmar“, kriči Boškin, „ali
je to cerkev ali krčma?“

„No, ali ne vidite? Krčma je“.

bode novi parlament najprej baviti s po-
sojilom, katerega potrebuje vlada nujno
za investicijske namene.

Potem pride na vrsto državni pra-
račun in pa ogerska nagodba. To so vpra-
šanja eminentno gospodarskega pomena
ter se morajo tako ali tako rešiti pred
vsemi drugimi zadevami. Seveda je veliko
vprašanje, ako pride sploh do rešitve
teh zadev in ako ne pojdejo poslanci
domov še predno si izbere novo držav-
nozbornsko predsedništvo.

O kaki državnozbornski večini ni
doslej še nič znanega, a vendar se čuje
želja posebno od strani Poljakov in pa
od konservativnih čeških krogov, naj bi
se zopet osnovala stara desnica. Proti
takim željam se pa drže Mladočehi jako
rezervirano in vendar je samo od njih
odvisno, ali se stara desnica obnovi ali
ne; to je namreč le tedaj mogoče, ako
se Mladočehi odpovedo obstrukciji.

Veliko besedo si bodo prisvajali v
novem parlamentu radikalni Nemci, kate-
rih število je naraslo od 8 na 21. Ker
so vodje te stranke naravnost nesprav-
ljivi, bati se je obstrukcije od te strani
veliko prej nego od strani Mladočehov.
Sicer pa ni še gotovo, da se vsi poslanci
ki so bili izvoljeni pod tem naslovom,
tudi enakih misli kakoršnih sta Schö-
nerer in Wolf. To se posebno razvidi iz
neke izjave, katero je poslal med svet
Schönerer in v kateri je rečeno, da
se ti radikalni Nemci ne mislijo zbrati
v poseben klub. Naj si bode temu pa
kakorkoli, parlamentarne razmere, katere
so ustanovile nove državnozbornske vo-
litve, so jako zamotane in pisati o tem,
kako se bodo iste razvojljale, bi ne bilo
druzega nego golo ugibanje. Na vsem je
le toliko resničnega, da vabi ministerski
predsednik dr. Koerber prveke raznih
strank in stranic k sebi, da čuje nji-
hovo mnenje in da si potem uredi svoje
ravnaje. Med onimi, ki so bili zadnje
dni pri njemu, čitalo se je tudi ime dr.
Sušteršiča. Govori se, da je pozval k
sebi tudi dr. Wolfa, ta pa da se ni od-
zval njegovemu povabilu. Ako pa je to
poslednje res, potem sodi lahko vsak,
da ne mislijo nemški radikalci Wolfovega
kalibra nič dobrega gledé mirnega delo-
vanja v državnem zboru.

Novi državnozbornski poslanci po svojem poklicu.

Naše čitatelje utegne zanimati, kaj
so in s čem se pečajo v svojem živ-
ljenju na zadnjih volitvah novo izvoljeni
državni poslanci. Zato jim podajemo tu
natančen razgled. — Največ prihodnjih
državnozbornih poslancev je kmečkega
stanu. Tu so v prvi vrsti velikoposest-
niki, mej njimi je 85 grajščakov-plemičev,
potem so razni manjši posestniki in
ljudje, ki se pečajo s kmetijstvom, tako,
da je več ko 37 odstotkov državnega
zboru zastopan po zastopnikih kmetijstva.
Obrt in industrija sta dala le 12 odstot-
kov, ker je mnogo zastopnikov trgovskih
zbornic, ki niso ne trgovci in ne obrt-
niki. Delavski stan pa bode zastopan
večinoma po urednikih raznih strankar-
skih listov, radi česar bode 28 poslancev
iz časnikarskega poklica. Čez 8 odstotkov
bode raznih uradnikov državnih, dežel-
nih in občinskih in pa 3 ministri. —
Sestavljena je torej zbornica iz 69 ad-
vokatov in notarjev, 6 zdravnikov in
lekarnarjev, 8 tehnikov, 38 uradnikov,
24 duhovnikov, 169 posestnikov, 52 tr-
govcev in obrtnikov, 28 pisateljev in
časnikarjev in 31 profesorjev in učiteljev.

Novi državni zbor.

Po dokončanih državnozbornih vo-
litvah zanimalo bode naše čitatelje izve-

„Tedad pa prepovejte tu vse pri-
dige! Zakaj pa imamo prostost, „fraj-
nost“, pridobitev novih časov! Prišel sem
k vam, da bi se zabaval, ne pa, da bi
poslušal pridige. Ali razumete? Tu je
javna gostilna, tu smo vsi enaki; in jaz
zahtevam miru, da me ne bo nobeden
pačil! Svoj vrč piva hočem popiti v
miru!“

Stvarnik je odločil neenakost stan-
ov in zemeljskih dobrot; ali tega no-
čejo priznati — lažnjive „prostosti“ pi-
jani junaki. — Napuh vlada; ali to ni le
pri višjih, bogatih, nego tiči včasih tudi
pod strganim jopičem — zlasti še pod
žganjarjevimi. In za to tako modrovanje
in tako ošabno presojevanje razmer;
namesto miru in pokorščine pa upornost,
kljubovalnost. Napraviti hočejo enakost
že tu na svetu — s petrolejem in dina-
mitom! Zasljepljenost sveta! sad strupenih
naukov — laži — liberalizma! Slovence,
ne daj mu prostora v hiši in družini!
Moli in delaj (pošteno) — to bodi tvoje
geslo! Španski sv. Izidor in tirolska sv.
Notburga sta bila prava socialista!

deti konečni izid državnozbornih volitev
in sicer z ozirom na njih strankarsko
stališče. Zato smo sklenili podati jim
naslednje podatke, ki dokazujejo, v ka-
kem razmerju se vračajo stranke prejš-
njega državnega zbora v novo zbornico.
Pri nekaterih strankah so se rodile tudi
nekake podstranke, ki pa bodo v glavnih
vprašanjih se oklenile najbrže starih
večjih strank. Konečni izid državnozbor-
skih volitev je torej ta-le, in sicer po
razmerju števila poslancev v prejšnji
zbornici in po številu, kakor bodo za-
stopane stranke v sedanjem zboru.

Nem. nar. napredna stranka prej 36 zdaj 35		
Zveza nem. ljudske stranke	41	49
Nemški radikalci	8	21
Krščanski socialci	27	21
Svobodna nemška zveza	9	3
Katoliška ljudska stranka	27	23
Mladočehi	61	53
Češki konservativci	1	2
Poljski klub	55	60
Poljske ljudske stranke	8	9
Malorusi	9	11
Slovenci	16	15
Hrvatje	11	10
Srbi	2	2
Italijani	19	19
Rumuni	5	5
Ustavoverno veleposestvo	28	30
Konservativno	19	19
Centrum	6	6
Srednja stranka poleposest.	2	3
Socijalni demokratje	15	10
Divjaki	20	9
Skupaj	415	415

Razun teh strank so se ustanovile
še dve nove stranke in sicer češki
agrarci 6 in češka delavska stranka 4.
Vseh poslancev skupaj je torej 425.

Srbija.

V soboto 12. t. m. je otvoril kralj
Aleksander v Nišu narodno skupščino s
posebnim prestolnim govorom. V istem
omenja kralj svoje združitve s kraljico
Drago, katero združenje ni ostalo brez
blagoslova, ker Srbija sme morda v krat-
kem pričakovati radostnega dogodka v
kraljevi rodbini. Na to je izrekel kralj
zahvalo ruskemu carju, ki je kumoval
tej združitvi. Nadalje je omenjal, da je
Srbija v najboljših odnošajih z drugimi
državami, da bode prva skrb srbske vlade,
da se vzdrži dobro razmerje mej veliki-
ma sosednima državama, Avstrijo in Tur-
čijo. Prejšnja vlada ni zaslužila zaupa-
nja, ker je hotela državo dovesti do
anarhije in razpada. Drugače bode po-
slej zlasti radi tega, ker je kralj Milan
definitivno ostavil Srbijo.

Francozka zbornica.

Minuli ponedeljek se je pričela v
francozki poslanski zbornici burna raz-
prava o kongregacijskem zakonu.

Židom in nemanje Nemcem prijazna
vlada Waldeck-Rousseau-a je namreč
predložila zbornici načrt zakona, vsled
katerega se naj zapleni premoženje ka-
toliškimi učnim in vzgojevalnim zavodom
in samostanom. Za ta zakon bodo gotovo
glasovali židovski in protiverski privr-
ženci sedanje vlade, a desnica in cen-
trum bodeta z obstrukcijo preprečila, da
se sprejme tak zakon, ki bi izpodrezal
življenske žile celi Franciji. V prvi seji
je prišlo v razgovor papeževno pismo na
pariškega kardinala, nato je sledil odgo-
vor predsednika, da bode vlada znala
varovati „pravice“ republike in ne bode
dovolila, da se umešava Vatikan v „no-
tranje“ zadeve francozke. — No, da se
židje in Prusi „umešavajo“ v te zadeve,
to pa dovoli sedanja francozka vlada!

Angleška kraljica nevarno bolna.

Kraljica Viktorija angleška je jako
opasno obolela. Poroča se, da ne more
jesti ter da jo po noči vznemirjajo huđe
sanje, navadno pa ne zatisne vso noč
očesa. Nasledki tega stanja da so razne
nesreče v rodbini, v poglavitem pa raz-
mere v južni Afriki, ker so Buri zopet
jeli zmagovito nastopati proti Angležem.
Dejstvo, da vrhovni poveljnik Kitchener
zahteva še 50,000 mož vojaštva, ko je
vendar že ves narod izčrpljen in se čuje
preko vse Anglije čedalje glasneje tožba
radi nezaslišanih krivic, ki se s to vojno
godi angleškemu ljudstvu, to silno peče
kraljico Viktorijo. Vrh tega pa se za-
veda tudi huđe krivice, ki jo dela An-
glija mejnarodnemu pravu s tem, da pre-
ganja s kruto vojno mal za svojo rodno
zemljo se boreči narod Burov in pa, da
naposled utegnejo biti vse ogromne žrtve
— samih stroškov ima Anglija za to vojno
že tisoč dve sto milijonov goldinarjev —
zastoj. Vse to razdevlja zdravje kraljici
Viktoriji, ki je bila krepka in zdrava.

Macedonsko gibanje.

Nedavno je bil v Sredu, glavnem
mestu Bolgarije kongres macedonskega
odbora. Na tem shodu se je sklenilo
sledede: 1. Vsak Macedonec katere-
koli narodnosti, ki biva stalno v
Bolgariji, je obvezan, da plača tekem

dveh mesecov na njega spadajoči del one svote, ki je potrebna za rešitev Macedonije. Ta del svote znaša 100-1000 frankov. Vsa potrebna svota pa ima znašati šest milijonov frankov. 2. Na enak način so obvezani vplačevalci pa tudi v Macedoniji živeči Rumuni. 3. Vsak pek n. pr. je obvezan od vsake vreče moke, ki jo kupi, plačati 50 par blagajni macedonskega odbora. Kupčevalci s perutnino in zelenjavo morajo plačati od vsakega koša perutnine, sadja ali zelenjavi po 20 par omenjeni blagajni. 4. Ta denar se porabi za nakup orožja in streljiva, katero bode odbor prav kmalu potreboval. 5. Vsak Macedonec kate-rekoli narodnosti, ki živi v Bolgariji in je dovršil 17. leto, mora ob nedeljah in praznikih priti na posebno določeno zbirališče, kjer se vršijo vojaške in strelne vaje. Te vaje vodijo odsluženi ali tudi še aktivni častniki. Očetje in delodajalci morajo dopustiti mladencem, da se udeležujejo teh vaj. 6. Občine v mestih, trgih in vaseh so naprošene, da pošljejo odboru radovoljno srajc, nogavic, volnenih oblek itd. za macedonske prostovoljce. 7. Vse to je izvršiti najdalje do marca 1901, da bode tedaj mogoče uprizoriti splošni ustanek v Macedoniji za osvobodjenje te dežele izpod turškega jarma. — Nasproti temu se trdi, da je bolgarska vlada prepovedala aktivnim častnikom voditi vojaške vaje ustašev.

Karlisti v Španiji.

V Španiji se je zelo razširilo karlistično gibanje, ki meri na to, da posadi na španski prestol don Karlosa, brata bivšega kralja Alfonza. V tem taboru se je zlasti v zadnjem času pojavila posebna živahnost v delovanju. Ne mine dan, da bi se ne našlo na kakem kraju skritega orožja ali streliva. To gibanje se je posebno razvilo na francozki meji. Vlada si na vse kriplje prizadeva, da uduši ustanek, ali le z malim uspehom. Povodim poroke princezinje Asturske se podeli celo obsežna amnestija, katere bodo deležni tudi vojaški beguni, katerih je na francozko-španski meji okoli šest tisoč. Vlada pričakuje, da na ta način dokaj oslabi karlistično rovanje, ker ve, da je večina begunov baš v karlističnem taboru. Ali tudi ta poskus utegne imeti nasproten učinek od nameravanega.

Vojna v južni Afriki.

Značilno za položaj v južni Afriki je to, da je Angležka v celi kapski koloniji proglasila vojno sodbo in obsedno stanje. To pomeni, da je med holandskim prebivalstvom v Kapu tako razpoloženje, da ni daleč od splošnega ustanka. Angležki listi tudi previdno molče o položaju v Kapu, kar znači, da v tej pokrajini že vse vre in kipi. Prva posledica ustanka bi bila pač ta, da se ljudstvu pobere orožje in streljivo, seveda takozvanim Afrikandarjem.

„Central News“ poroča iz Standertona, da je v okrožju Ermelo zbranih šest burških armad, ki hočejo prodreti v Natal. Louis Botha je vodja tega združenja. Skupno je v tem kraju zbranih 8.000 Burov.

Jako zanimiva so poročila o gibanju burškega generala Deweta, ki je razvil velikansko živahnost ob progii Johannesburg-Pretorija. Enako in še genjalniši nego je bil zdaj ujeti Cronje se pojavlja Dewet v svojih bojnih načrtih, o katerih le malo kdo izve, ker je njegovo delovanje vedno jako skrivnostno. Tako je prišlo slučajno v javnost, da je 3000 Burov 16. t. m. zajelo pri Carolini trikrat večjo armado Colvillesovo ter jo po kratkem boju prisililo, da se uda. Vojakom so pobrali orožje, potem pa jih na pol bose in raztrgane zapodili v beg, dočim se je Colesvilo posrečilo pobegniti na konju. Angležki listi lažljivo poročajo, da so v tej bitki Angleži Bure premagali.

Domače in razne novice.

Slovinci, prepisite se pod mesto! Za sprejem v občinsko zvezo goriškega mesta je treba napraviti tako le prošnjo: Slavnemu mestnemu magistratu v Gorici. — Podpisani J. J. stanujoč v Gorici v ulici . . . h. št. . . . prosim da ga slavni magistrat sprejme v občinsko zvezo goriškega mesta.

Podpisani je stanoval v Gorici od do torej celih deset let, kar dokazuje priloženo potrdilo A.

Iz priloženega krstnega lista B se razvidi, da sem rojen dne 18 torej sem bil ob času, ko se je pričelo postavno desetletno priposestvanje domovinske pravice, vže polnoleten.

Državljanstvo moje potrjuje pridjani domovinski list C.

Živel sem ves čas ob svojemu brez pomoči občine.

Prosim torej na podlagi § 2. domovinske postave z dne 5. decembra 1896,

da me slavni magistrat sprejme v občinsko zvezo goriškega mesta.

V Gorici, dne . . . 1901.

N. N.

Potrdilo A dá policija, ali pa gospodariji, pri katerih je kedó stanoval ali delal.

Tečaj za odraslene v krojenju in šivanju vrhne ženske obleke, ter v umetnem vezenju in belem šivanju se prične v „Solskem Domu“ s pričetkom februvarija t. l. Učilo so bode po dvakrat v tednu od 10.—12. ure dopoludne. Kedor se želi udeležiti enega navedenih tečajev, naj se oglasi do konca t. m. pri strokovnih gospodičnih učiteljicah, ali pri vodstvu šole v „Solskem Domu“.

I seveda!! — Vedno bolj se vidi, da je glavni „Sočin“ srboritež, ki je doslej še povsod prepil zasejal, kamor je prišel, ne izvzemši niti priproste gorske vasice, in ki ga zdaj po vsem Goriškem uprizarja prav po načinu francoskih petrolerjev da je ta spletakar vseh spletkarjev neozdravljivo bolan na v e l e d o m i š l j i v o s t i. On si domišlja, da je „Soča“ veliki sodnji stol in on vrhovni sodnik. Na tem sodnem stolu se šopiri, jezi, razgraja, opravlja, draži, hujska, straši, preti, denuncira, zmerja, psuje, kriči, vika, piha, sika da je joj in groza. Zasluzni rodoljubje, izkušeni, in narodnem delu osiveli možje, čisti značajni neomadeževanih rok se postavljajo tu na sramoten oder, in zakaj? — ker se „osmeljajo“ pri delu za narod hoditi poti, ki ne vodijo k „Soči“. Profesorji, doktorji, sploh akademično izobraženi možje se tu obdelujejo kakor kaki šmrkovci, in to po človeku, ki srednje šole niti videl ni! In ker smatrajo pod svojo častjo na podlosti odgovarjati, si domišljivec še domišljuje, da se pred njegovim peresom cel svet trese. In ta domišljavost mu rase od dne do dne, tako, da meji že na ono usodno svojstvo, ki privede človeka k usmiljenim bratom na Studenec. Mi vsaj menimo, da se je začel v duši tega človeka hudo mračiti. „Politika v šoli“ v zadnji „Soči“ nam je neovržen dokaz za to. Le glejte ga, kako se revčev korači, viha rokave, stiska kvišku moleče pesti; lasje se mu ježijo, brada ščetini, oči se mu bulijo, da so naočniki zlezli konec nosa, in iz ust — na stečaj odprtih — se slišijo hreščee besede: „ Storili smo korake, da do b i m o d o k a z e, p o t e m p a n a j s e k l e r i k a l n i (!) a g e n t j e l e p r i p r a v i j o. Č e m e n i j o, d a b o m o p u s t i l i t a k e v r s t e h u j s k a r i j e n a m i r u, s e j a k o v a r a j o “ Joj!! Hu, hu, bav, bav, k o s m a t a k a p a !!

„Liberalne“ nesramnosti! Kakor kak vinjen človek — bruha „Soča“ — zmage pijana, razne neslanosti po svojih predalih.

Svojim bralcem v kratek čas navedemo nekatere:

„Klerikalci“ so agitirali v obljubami, da jih bo Gregorčič ob smrtni uri vsega rešil in slednjič v žardinjeri v nebesa popeljal!

„Kaj dela Bog v nebesih? Na zlatem prestolu sedi sredi nebes in vsako toliko časa zmaje z glavo ter se glasno začudi, zakaj da ni nobenega farja v nebesa!“

„Nič ni pomagal ponujeni zvenk in evenk, nič nista izdala teran in rebula iz polnih farovških kletij, nič ni pomagala zloraba cerkve in spovednice ter zlobno poseganje v družinsko življenje, nič niso zalegli tisti hudiči iz pekla, katere so klicali po naših cerkvah nad ubogega kmeta v številu, da bi jih bilo kmalu zmanjkalo, nobena spletkarja ni rodila namerovanega uspeha.“ itd. itd.

V takem in enakem tonu slavi „Soča“ svojo „zmago“. Kako odgovornost so si nakopali na glavo tisti izdajalci iz naše stranke, ki so pripomogli „liberalcem“ do takih podtikanj in do takega zmerjanja!

Druga plesna zabava v Čitalnici je tudi dobro uspeła. Gospodje so bili še v večjem številu zastopani. V obče je vladala večja živahnost, k čemur je mnogo pripomogel gosp. M. Iva n č i č iz Tolmina, ki je blagovoljno prevzel plesovodstvo, ker je društveni gosp. plesovodja zaradi boleznj zadržan.

Shoda v gostilni g. Gorjanca v Attemsovi palači na Kornu, katerega je sklicalo za nedeljo ob 3. uri popoldne „Slovensko kat. delavsko društvo“ in pri katerem je govoril g. Ernest K l a v ž a r o novem domovinskem zakonu, se je udeležilo jako mnogo ljudi. G. Klavžar je v tri četrt ure trajajočem jako poljudnem govoru pojasnil zbranim važnost novega domovinskega zakona posebno za delavski stan. Možje so ga pazljivo

poslušali in so mu bili jako hvaležni za ta koristen poduk ter so kazali svojo hvaležnost s tem, da so mu na koncu govora živahno ploskali.

Rabijaten gost. — Pretekli teden je bil v kavarni pri „treh kronah“ sobni slikar R o p r e t i g. Ko je prišlo do plačila popitih pijač, zdelo se je možu, da bi bilo odveč, kaj plačati. Nastal je torej vsled tega prepil med njim in kavarnarjem. V tem hipu pa stopi v kavarno poklicani redar Tomazič in hoče aretirati Ropretiga. Ta pa se mu postavi v bran z nožem v roki. Nastal je med njima hud boj tako, da padeta oba na tla; ves čas pa je Ropretig mahal okolo sebe z nožem in je pri tej priči tudi v resnici ranil redarja pod desnim očesom. Še le ko je pristopil nekdo drugi ter pomagal redarju, posrečilo se je ugnati divjega Ropretiga ter ga odpeljati v hlad.

Drvo ga je potrló. — V petek popoldne je hotel 44-letni Jožef Š i r o k iz Grgarja št. 12 posekati neko drvo, stoječe na nekem zemljišču pod Sv. Goro. Ker je bil nekoliko nepreviden in se ni odmaknil od drevesa, dokler ga ni popolnoma podsekal, se je zgodilo, da se je drvo zvrnilo nanj ter ga take hudo poškodovalo, da so ga morali prepeljati v tukajšnjo bolnišnico usmiljenih bratov, kjer ga bodo morali operirati.

Nesreča. — Posestnik Bregantič Karol star 33 let iz Gorenjega Cerovega je peljal v petek popoldne poln voz drvi iz gozda. Na nekem mestu blizu vasi se je voz nekoliko nagnil, Bregantič skoči na isto stran in hoče voz pridržati ali bila je na vozu prevelika teža in poln voz se je zvrnil nanj. Pridržali so brz sosedje ter privzdignili voz, a ubogi Bregantič je ležal v nezavesti pod njim. Prepeljati so ga morali v tukajšnjo bolnišnico.

Nesreča. — Dne 12. t. m. je prišel na Slap nek mladenič iz Ponikev. Drugo jutro okoli 3. ure se je podal iz Slapa. V pondeljek proti noči je nek mož bral protje nad Slapom v zlebeh. Kar zagleda in grapi omenjenega fanta ležati mrtvega vsega pobitega, da ga je bilo težko spoznati. Zdrsnilo se mu je in letel je kakih 150 metrov po ledenem plazu. Še ni dve leti, ko se je na istem kraju ubil nek mladenič iz Roč.

Požar v Starigori. V noči od petka na soboto je nastal požar v nekem gozdu v Starigori. Zgorelo je skoraj en oral gozda.

Truplo utopljenca so našli v nedeljo predpoludne okoli 10. ure na desnem bregu Soče nasproti Sovodenj. Bil je okoli 30 let star človek, pravijo, da je doma iz Podgore.

Na pol zmrznenega so našli na Gradu v sredo popoldne 35-letnega Jožefa Mozetiča iz Bilj. Prenesli so ga v bolnišnico usmiljenih bratov, kjer so ga spravili spet k zavesti, tako, da je drugi dan že zapustil bolnišnico.

Zaprlj so na Kostanjevici pri Gorici neko Erzetič iz Višnjevika, ki je tam beračila; zdi se pa, da je Erzetič slabouma.

Najdene reči. — V petek popoldan našla se je srebrna verižica, katere se je oddala na policiji.

Ustanovni občni zbor bralnega društva na Cesti pri sv. Križu se je vršil v nedeljo 20. t. m. ob jako številni udeležbi. V odbor so bili izvoljeni in sicer gg.: predsednikom Batič Fran, podpredsednikom Kobal Martin, Kočevar Ivan, tajnik, Lah Štefan blagajnik; odborniki: Štor Angelj, Stanič Al., Bone Jožef, Pikic Alojz. Novo društvo šteje 40 udov.

Društvo „Narodni dom“ v Škrbini bode imelo v nedeljo dne 27. t. m. občni zbor v sedanji bralni sobi ob 3. popoldne. Na dnevnem redu je: Nagovor predsednika. Poročilo tajnika in blagajnika. Volitev odbora za leto 1901. morebitni predlogi. K obilni udeležbi vabi odbor.

Št. Viška Gora. Do novega leta imeli smo zelo lepo zimo, kakoršne ne pomnimo v naših hribih. A novo leto prineslo je nam tudi novo zimo, ker vse hoče biti napredno, tako tudi zima — „napreduje“. Z novim letom je začela mrzla „burja“ divjati po naši gorski planoti. Ko od zunaj drvi divji elementi, stiskamo se, stari in mladi za toplo zakurjeno „peč“ ter napredujemo — vsak po svoje.

Nič se pa ni čuditi, da je v tako hudem mrazu (dne 3. januarja t. l.) „zmrznil“, dr. Tuma. „Naprednjaki“ so zaradi tega zelo „poparjeni“, ker imeli so — smolo, namesto zmage — „jezo“. In zdaj, plačavati bodo morali visoke davke, katere bi ne bili plačevali, če bi bil izvoljen dr. Tuma. G. urednik, ali vidite, kaka izguba je zadela naprednjake?!

Umno kletarstvo. Ravnokar je izšla nova knjižica o umnem kletarstvu, katero je po sklepu deželnega zbora ter po naročilu deželnega odbora kranjskega, spisal deželni potovalni učitelj za vinstvo v Ljubljani g. Fr. Gombač. Tako knjižico smo že dolgo pogrešali, ker dr. Vošnjakova knjiga, katero je pred 27. leti izdala družba sv. Mohorja, je že zdravnej pošla; od takrat se je pa tudi marsikaj v kletarstvu spremenilo, in zato je bila nova slovenska izdaja neobhodno potrebna.

Vsebina tega spisa je: Trgatev, stiskalnica, snaženje in hranjenje vinske posede, sestava mošta in vina, naprava belega in črnega vina, pretakanje vina, vino za v steklenice, čiščenje vina, odkisanje vina, vinske bolezni, vinske napake in kleti.

Ta knjižica ima razen navedene poučljive z 21 slikami pojasnjene snovi, še to glavno prednost, da se oddaja po skrajno nizki ceni. En komad stane namreč 30 h, po pošti 38 h; 40 komadov pa 8 Kron, po pošti 8 K 50 h, toraj celó le 20 h komad.

Razprodajo je prevzela za sedaj c. kr. kmetijska družba v Ljubljani.

Razpis štipendija. — Razpisan je štipendij v znesku 420 K za dijake višje kmetijske šole na Dunaju. Pravico do tega štipendija imajo dijaki iz Istre in Goriško-Gradišanske. Prošnje je poslati c. kr. namestništvu v Trstu do 15. februvarja t. l. kjer so — kakor tudi na ravnateljstvu omenjene šole — dani na upogled razlogi.

Obdarjeni ruski ministri. — Z ozirom na zasluge, katere so si pridobili v zadevi kitajskega vprašanja, posebno pa glede mandžurske železnice je podaril ruski car po 200.000 rubljev vsakemu naslednjih ruskih ministrov: vojnemu ministru Kuropatkinu, ministru za zunanje reči Lambsdorffu, finančnemu ministru Witte-ju in komunikacijskemu ministru Kilkovu.

Velikanski zamet na južnem Ruskem blizu Odese. — Blizu postajice Razdelmaja so običali štirje vlaki s 1800 potniki v snegu. Snega je bilo tako ogromna množina na daleč okoli, da se je prerila jedna polkovnija vojakov iz Kijeva in pa 3000 pešcev iz Odese še le po treh dneh naporenega dela do nesrečnežev. Ker je popotnikom zmanjkalo živeža, nastal je med njimi iz obupa in strahu pred smrtjo za lakoto, hud boj. Trgali so drug drugemu košček kruha ali sploh kaj užitnega iz rok in se celo pretepali. Po preteku treh dnej polnih obupa jim je prišla pomoč iz Odese ter so jim poslali s posebnim vlakom živil in obleke. Pri tej strašni nesreči je pomrlo 120 oseb.

Narodno gospodarstvo.

K vprašanju, kako odpomoči pomanjkanju kmetijskih delavcev.

Ker so tudi v naši deželi razmere kmetijskih delavcev prav take, kakor drugod v Avstriji in bi bilo tudi z ozirom na naš kmetijski napredek zelo želeto koristne preuredbe v tem oziru, pričobujemo iz „Kmetovalca“ ta velevažen spis, na katerega pozorujemo zlasti merodajne činitele po deželi.

Članek se glasi:

„Nižjeavstrijski deželni odbor je v namen, da bi proučil vprašanje zastran kmetijskih delavcev, sklicó odbor, kateri je poleg ustanovitve zavarovalnic za bolezen, onemoglost in starost kmetijskih delavcev nasvetoval v svrhu, da bi se odpravilo veliko pomanjkanje delavcev tudi redno naseljevanje in zemljiške ustanove zanje, kakor tudi preosnovno poselskega reda, izdajo službenega reda in ustanovitev posebne posredovalnice za kmetijska dela, katero naj bi uredile kmetijske družbe.

Kar zadeva dobrodelné naprave, nasvetovane od nižjeavstrijskega deželnega odbora, se morejo z ene strani brez pridržka priporočiti kot namenu primerne, z druge strani pa se mora poudariti, da pomenijo novo obremenitev zemljiškega posestva, ki bo po svojih posledicah morda zopet škodljivo uplivala na delavsko razmerje. To nazaranje se pojasnuje s tem, da je pomanjkanje delavcev največ zakrivila pičla današnja donosnost zemljiškega posestva, ker kmetovalec ob malih svojih dohodkih ne more sedanjih, že itak visokih delavskih plač še dalje poviševati, da bi bile enake obrtniškimi in tvorniškimi plačam.

V tem zmislu se poudarja — in tu vlada popolno soglasje — da bo poleg enakih dobrodelnih naprav kakor pri obrtu in industriji le enako visoka plača kakor pri obrtu in industriji mogla obdržati delavce pri kmetijstvu.

Poglavitna stvar bi bilo ojačenje kmetijstva sploh, in k temu, kakor tudi k zboljšanju delavskih razmer, bi mogla

v prvi vrsti pripomoči dobra carinska in trgovinska politika.

Ta bi se morala primerno pokazati v stalnosti boljnih, dejanskim stroškom primernih tržnih cen kmetijskih pridelkov in izdelkov.

Opravičenost te zahteve izhaja iz dejstva, da se cene žitu določajo na borzi, ne da bi kmetovalec mogel na to kaj uplivati, ali da bi se na resnične stroške kaj ozir jemalo.

Nič manj neugodne niso razmere pri živinski kupčiji, ktera se ne more razvijati v prid živinorejcu, ker Oggerska uživa vsakovrstne ugodnosti.

Pa tudi v poljedelstvu smo napram Oggerski na slabšem, ker smo na primer izključeni od dobičkonosnega pridelovanja tobaka.

Mahjša donosnost gospodarstva pa ima v marsikaterem oziru neugoden upliv na razmere kmetijskih delavcev.

Kmetovalec ne more, kakor se je že omenilo, tudi približno ne plačevati tolikih plač kakor so v navadi pri obrti in industriji, in iz tega uzroka zapusti največ delavskih močij kmetijstvo. Večji zaslužek upliva na delavske moči tako zelo, da pri kmetijstvu res ostanejo le najslabši delavci, kar je očitno nadaljna škoda.

In istotako je posestnik vsled manjših dohodkov primoran štediti z delavci, ker more le v najnujnejših slučajih najemati tuje delavce.

Ta zadnja okolnost pa ima zopet posledico, da kmetijski težak ne dobi povsodi med celim letom dela in gre tudi zaradi tega rajši k industriji, ali pa se izseli.

Ze te kratke opomnje dovedo do prepričanja, da je sedanje delavske razmere, ktere kmetijstvu od leta do leta postajajo nevarnejše, mogoče odpraviti samo na ta način, da se poviša donosnost kmetijskega posestva.

V odpomoč se nadalje priporoča več sredstev, zlasti pa se nasvetuje naslednje.

Kmetovalci naj gledajo na to, da morejo svoje otroke kar najbrž porabljeti za delo.

Da se to deseže, se svetuje, naj se starišem dovoli, da smejo otroke le šest let pošiljati v šolo, zadnji dve leti šolskega obiskovanja pa nadomestiti s ponavljalnim poukom v pripravnem času.

V istem zmislu naj bi bilo starišem omogočeno, svoje otroke do 20. leta pridržati doma pri gospodarstvu in jih porabljeti za delo. Po enakem smotru teži nasvet, da bi se izdala postavna določba, da se delavci pred 20. letom ne smejo sprejemati v tvornice in industrije. Zastran vojaške zavezanosti se je izrazila želja, naj bi bili kmetijski delavci vojaške navezanosti oproščeni, naj bi se orožne vaje ne vršile med žetvijo, naj bi moštvo med žetvijo dobivalo dopust v večji meri kakor dosihmal, naj bi se rezervisti in brambovci klicali pod orožje ob ugodnejšem času in zadnje leto orožnih vaj pri deželni brambi naj bi odpadlo.

Ni dvoma, da izpolnjevanje raznih vojaških dolžnostij zelo vpliva na pomanjkanje kmetijskih delavcev in da bi obsežne ugodnosti za kmetijske delavce v tem oziru imele ugoden uspeh ter da se je treba za nje krepko potegovati.

Da bi se zabranjevalo izseljevanje v inozemstvo, ki je domovinski občini v dvojnem oziru na škodo, ker s tem navadno izgubi najboljše delavce in ker se mora potem, ko se vrnejo stari bolehnii in onemogli ljudje domov, za nje skrbeti, zato se nasvetuje, naj bi se izselitev dovolila le proti temu, da se izseljenec zavaruje na preskrbo v starosti, ali pa da se odpove domovinski pravici.

Zastran veljavnega poselskega in viničarskega reda se vsestransko poudarja, da bi bilo umestno izvrševati ga z večjo strogostjo.

Dunajska borza.

21. januarja. 1901.

Skupni državni dolg v notah	98:25
Skupni državni dolg v srebru	98:10
Avstrijska zlata renta	117:45
Avstrijska kronska renta 4%	98:30
Oggerska zlata renta 4%	117:05
Oggerska kronska renta 4%	92:15
Avstro-oggerske bančne delnice	17:01
Kreditne delnice	66:60
London vista	240:55
Nem. drž. bankovci za 100 mark	117:60
20 mark	23:53
20 frankov	19:15
Italijanske lire	90:45
C. kr. cekini	11:34

T 3/00

3

Na prošnjo oskrbnitstva vikarijske cerkve sv. Lovrenca v Lokavcu se uvodi amortizacija hranilne knjižice, z vloženimi 400 gld., zastavljavnice in ž njo združene hranilnice ustanovljene po grofu Thurn (Monte di Pietà ed unitavi Cassa di risparmio di fondazione Conte Thurn) v Gorici, vpisane na ime cerkve »S. Lorenzo a Lokavice«, dne 15. aprila 1872 št. 1627.

Pozivlja se imejtelja omenjene hranilne knjižice, da se v dobi šestih mesecev pri podpisani sodnji oglasi in svojo pravico do iste knjižice dokaže, ker bi se drugače na nadaljno prošnjo oskrbnitstva rečene cerkve izreklo, da je ta hranilna knjižica amortizovana.

C. kr. okrožna sodnija II. oddelek
v Gorici, dne 16. januarja 1901.

Milovčič.

Knjiga „Naši narodni grehi“ se dobiva v „Narodni tiskarni“ v Gorici in pri knjigotrcu g. Likaiju. V nobeni slovenski hiši ne bi smela manjkati ta knjiga, iz katere se moramo učiti, kako živeti res slovenski in kako se ogibati narodnih grehov. Baš sedanje volitve po obmejnih slovenskih pokrajinah so zopet pokazale, kako potrebni smo še narodnega pouka. Zatorej Slovenci, ne izogibajte se tej prekorsni knjigi in naročite si jo! Cena knjigi je 50 vinarjev po pošti 5 vin. več.

„Narodna tiskarna“ v Gorici
sprejme
upravnika
za list „Gorica“.

Plača po dogovoru. — Oglasiti se je do 27. t. m.

Loterijske številke.

19. januarja.

Dunaj 69 88 72 21 6
Grac 52 6 29 35 42

Št. 2573. O. š. sv.

Dražbeni razglas.

V Povirju sezidala se bode nova šolska zgradba za dvorazredno ljudska šola s pravdarjenimi stroški v znesku od 22.595 kron.

Na Barki se bode gradilo novo šolsko poslopje za jednorazrednico s preliminiranimi stroški v znesku od 10.139 kron 60. vin.

Stavbeni načrti, preudarki stroškov in dražbeni pogoji so v pregled v tukajšnjem uradu ob uradnih urah.

Pismene ponudbe naj se frankirane in postavno kolekovane semkaj pošljejo z 5 odstotno varščino v znesku 1229.75 kron za šolsko poslopje v Povirju

in 5 odstotno varščino v znesku 506.98 kron za šolsko poslopje na Barki do najdaljo 7. februarja 1901. leta 12. ure dopoldne

Ustmena dražbena obravnava za ponudbe vrši se potem ravno omenjenega dne od 2—3 ure popoldne.

Kdor se misli ustmeno dražbe vdeležiti, mora tudi pred dražbo položiti 5 odstotno varščino za vsako zgradbo posebej.

C. kr. okrajni šolski svet
v Sežani, dne 15. januarja 1901.

Predsednik:

Dr. Laharnar.

Rojaki! Spominjajte se o vsaki priliki „Solskega doma“.

„Narodna tiskarna“ v Gorici
ulica Vetturini 9.

Ilijada.

Povest slov. mladini.

Prosto po Homerju
pripoveduje

ANDREJ KRAGELJ.

Z tolmačen važnejših osebnih imen ter obsega 273 strani.

CENA:

1 K 40 vin., po pošti 20 vin. več.
Vezana v platno 2 kroni, oziroma 2 kroni 20 vin.

Tiskovine za prošnje v dosego brezobrestnih posojil vinogradnikom

ima v zalogi

„Narodna tiskarna“.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 GORICA Via Giardino 8
priporoča

pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih, brislih, dalmatinskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerne. Postrežba poštna.

„NARODNA TISKARNA“

v Gorici — ulica Vetturini šte. 9 — v Gorici

Preskrbljena je z povsem novimi črkami, okraski in finim papirjem.

Izdeluje vsa dela v najkrajšem času

po tako nizkih cenah, da se ne boji nikake konkurence.

Tiska brošure, diplome, trgovske račune, pisma in zavitke s firmo, cenike, vabila na karton in na papir, posetnice razne velikosti in oblike z zavitki, zaročnice in poročnice v elegantnih ter osmrtnice v velikih in manjših oblikah.

„Narodna tiskarna“ tiska

„GORICO“ in „Primorski List“

„GORICA“

izhaja dvakrat na teden v dveh izdajah, ter stane na leto 8 kron, pol leta 4 krone

„Primorski List“

izhaja vsak četrtek in stane celoletno 4 K polletno 2 K, za manj premožne celo leto 3 K.

„Narodna tiskarna“ ima v zalogi vse tiskovine

Tiskovine za duhovnije, županstva in dr. urade na močnem papirju.

Pismena naročila tiskovin se izvrše z obratno pošto; vsa druga v najkrajšem času.

„Ljubljanska kreditna banka“
v Ljubljani
Špitalske ulice št. 2.

Nakup in prodaja
vseh vrst rent, državnih papirjev, zastavnih pisem, srečk, noveev, valut i. t. d. po najkulantnejših pogojih.

Posojila na vrednostne papirje proti
nizkim obrestim.
Zavarovanje proti kurzni izgubi.
Promese k vsem zrebanjem.

Sprejemanje denarnih vlog
na vložne knjižice, na tekoči račun in na
girokonto s 4 1/2% obrestovanjem od dne vloge
do dne vzdiga.
Eskompt menjic najkulantneje. — Borzna naročila.